

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

4. november 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat om meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om den vedvarende energis andel i EU, dokument SEC (2004) 547.

P. H. D. K.

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europaparlamentet om den vedvarende energis andel i EU

SEC (2004) 547

Resumé

Fremme af vedvarende energi spiller en vigtig rolle i indsatsen for at imødegå Den Europæiske Unions voksende afhængighed af energiimport fra nogle få steder i verden, samt i indsatsen for at imødegå klimaændringerne. Unionen har en vejledende målsætning om at vedvarende energis andel skal udgøre 12 % af det samlede energiforbrug inden 2010. Som led i at nå denne vejledende målsætning skal 22 % af EU 15's elektricitetsproduktion i 2010 baseres på vedvarende energi gennem implementering af medlemsstaternes nationale målsætninger for vedvarende energi.

Meddelelsen udgør, i henhold til artikel 3 i direktiv 2001/77/EF om fremme af el fra vedvarende energi, den officielle rapport om fremskridtet hen imod at opfylde de nationale målsætninger samt en vurdering af mulighederne for at nå målsætningen om 12 % vedvarende energi i det samlede energiforbrug i 2010. Meddelelsen vurderer at kun 4 lande – herunder Danmark – vil kunne opfylde de nationale målsætninger samt at vedvarende energi med den nuværende politik kun vil udgøre 18-19 % af elektricitetsproduktionen, og 9-10 % af det samlede energiforbrug i 2010.

Endvidere indeholder meddelelsen forslag til konkrete foranstaltninger på nationalt og fællesskabsplan som skal sikre, at EU opfylder målsætningerne i 2010, samt hvilke retningslinier der på dette grundlag skal opstilles for 2020.

1. Status og baggrund

Kommissionen fremsendte den 26.05. 2004 ovennævnte meddelelse til medlemslandene. Kommissionen oplyste, at meddelelsen også må ses som grundlag for Kommissionens bidrag til verdenskonferencen om vedvarende energi, der fandt sted i Bonn i starten af juni 2004.

Baggrunden er Kommissionens grønbog fra 2000 ” På vej mod en europæisk strategi for forsyningssikkerhed”. De vigtigste prioriteringer i Den Europæiske Unions energipolitik er at gøre noget ved Unionens voksende afhængighed af energiimport fra nogle få steder i verden samt at imødegå klimaændringerne. Fremme af vedvarende energi spiller en vigtig rolle i begge disse opgaver, og har samtidigt en stor betydning for teknologisk udvikling og økonomisk vækst. Unionen har derfor siden 1997 arbejdet hen imod den ambitiøse målsætning, at vedvarende energis andel skal udgøre 12% af det samlede energiforbrug inden 2010. Siden 2000 har Kommissionen foreslået og vedtaget et betydeligt antal retsfor skrifter om øget anvendelse af vedvarende energi og energieffektivitet.

Et af de centrale elementer i at nå målsætningen om 12 % vedvarende energi i det samlede energiforbrug inden 2010 er direktiv 2001/77/EF om fremme af vedvarende energis andel af elektricitetsproduktionen. I oktober 2002 bekræftede alle medlemsstaterne i overensstemmelse med direktivet deres nationale målsætninger, og EU 15 bekræftede under ét at 22 % af dets elektricitetsproduktion i 2010 skal baseres på vedvarende energikilder. Oktober 2003 var sat som frist for indførelsen af de nødvendige love og administrative bestemmelser, og alle medlemsstaterne har givet meddelelse om deres foranstaltninger.

2. Formål og indhold

Meddelelsen er en vurdering af den vedvarende energis udvikling i Den Europæiske Union og tjener tre formål:

1. Meddelelsen udgør den officielle rapport som Kommissionen ifølge artikel 3 i direktiv 2001/77/EF skal udarbejde om EU's fremskridt hen imod opfyldelse af de nationale 2010-målsætninger for elektricitet fra vedvarende energikilder. Alle 15 medlemslande har opstillet nationale mål for vedvarende energis andel i elektricitetsproduktionen.

De enkelte medlemslandes præstationer gennemgås i forhold til direktiv 2001/77/EF og landene kategoriseres i forhold til om de er på ret kurs, på vej eller ikke på ret kurs. Direktivet har 4 praktiske krav, indførelse af attraktive støtteordninger, fjernelse af administrative hindringer, at sikre rimelig netadgangsvilkår samt udstedelse af oprindelsesgarantier.

En gennemgang af de udviklingsrapporter som medlemslandene har forelagt Kommissionen viser imidlertid, at man med den nuværende politik og de hidtil truffne foranstaltninger sandsynligvis kun vil opnå en andel af vedvarende energi i elproduktionen på 18-19% i EU 15 i 2010. Administrative hindringer, bestemmelser om nettilslutning og muligheder for netadgang, langsom vækst i biomassesektoren på grund af utilstrækkelige støtteordninger og manglende politisk samordning nævnes som nogle af årsagerne til at målsætningen om 22% sandsynligvis ikke kan nås.

Danmark er, sammen med Finland, Tyskland og Spanien, kategoriseret som værende *på ret* kurs. Danmark har øget andelen af vedvarende energi i elproduktionen fra 8,9 % i 1997 til 20 % i 2002, og det forventes at andelen vil være 29 % inden 2010.

I 2005 vil Kommissionen i overensstemmelse med direktivet aflægge rapport om erfaringerne med de forskellige støtteordninger (artikel 4, stk. 2) og om nødvendigt stille forslag om en harmonisering af støtteordningerne til el fra vedvarende energi. I samme rapport vil Kommissionen også vurdere hvad der er den bedste administrative praksis (artikel 6, stk. 3). Endvidere vil Kommissionen behandle den praktiske gennemførelse af oprindelsesgarantierne og ifølge direktivets artikel 5 overveje, om det er hensigtsmæssigt at foreslå fælles regler for oprindelsesgarantier.

2. Meddelelsen er en vurdering af udsigterne til at opfylde målsætningen om at vedvarende energi skal udgøre 12% af det samlede energiforbrug i EU 15 i 2010 (opvarmning, elektricitet og transport). Målsætningen er fulgt op med en række retsakter, bl.a. ovennævnte direktiv, diverse direktiver om energieffektivitet, direktiv om fremme af kraftvarme og direktiv om biobrændstoffer. Endvidere findes en række støtteprogrammer samt kampagner der kan støtte udviklingen men ikke direkte medvirke til finansieringen af vedvarende energiprojekter.

De tendenser der ses i udviklingen af vedvarende energi til opvarmning, elektricitet og transport er, at man ikke med den nuværende politik vil kunne opfylde målsætningen om 12 % af det samlede energiforbrug i EU 15 i 2010. Hvis den nuværende udvikling indenfor opvarmning fortsætter, hvis medlemsstaternes nationale planer for elektricitet gennemføres og målsætninger for biobrændsler opfyldes, vil andelen af vedvarende energi i 2010 være 9 %. Hvis medlemslandene desuden opfylder kravene i eldirektivet, jf. ovenstående, vil andelen nå op på 10 %. Skal målsætningen om 12 % vedvarende energi i energiforbruget opnås, kræves det bl.a. at medlemsstaternes politik omlægges mod større udnyttelse af vedvarende energi til opvarmning.

I Danmark udgjorde den vedvarende energis andel af bruttoenergiforbrug i 2002 13 % mod ca. 6 % i EU som helhed. Vedvarende energis andel i rumopvarmningen udgjorde i 2003 12 %.

3. Meddelelsen indeholder forslag til konkrete foranstaltninger på nationalt plan og fællesskabsplan, som skal sikre at EU opfylder målsætningerne om vedvarende energi i 2010, samt forslag til hvilke retningslinier der på baggrund af erfaringerne skal opstilles for 2020.

Nye initiativer for at styrke finansiering af vedvarende energi – medlemsstaternes foranstaltninger

Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre ideerne om afregnings-tariffer, grønne certifikater, markedsbaserede ordninger, afgiftsfritagelse m.m. Endvidere at der skabes ensartede vilkår i energisektoren ved at inddrage eksterne fordele og omkostninger ved en given energikilde i landenes energipolitik.

Nye initiativer for at fremme vedvarende energi og energieffektivitet – foranstaltninger på europæisk plan

Det foreslås at mulighederne for at træffe supplerende foranstaltninger undersøges på 4 områder:

- En ny ordning på EU-plan som skal medvirke til at mindske afstanden mellem vellykket demonstration af innovativ teknologi og den faktiske indførelse og udbredelse af denne på markedet.
- Fællesskabets fremtidige program for "Intelligent Energi Europa" skal i højere grad også støtte foranstaltninger på lokalt og regional niveau, så grundlaget for beslutningerne forbedres og de "ikke tekniske" forhindringer fjernes.
- Udbygge og fremskynde den EU's støtte til forskning, teknologisk udvikling og demonstration indenfor vedvarende energi og energieffektivitet.
- Udnytte den vigtige rolle energi har i en bæredygtig udvikling, og lade Fællesskabets øvrige politikområder understøtte udviklingen af VE. Som eksempel nævnes at reformen af den fælles landbrugspolitik vil indeholde ny støtte til energiafgrøder, ligesom energiafgrøder kan dyrkes på nedlagt landbrugsjord (braklagte arealer)

Andre foranstaltninger

- Kommissionen vil inden udgangen af 2005 forelægge en samordnet biomasseplan der redegør for, hvordan man på europæisk, regionalt og nationalt plan kan sikre tilstrækkelige biomasseforsyninger.
- Kommissionen vil tage yderligere initiativer for at fremskynde udnyttelsen af teknologier til opvarmning baseret på biomasse, solvarme og geotermisk varme.
- På havmølleområdet må regeringerne fastsætte lovbestemmelser, som giver den fornødne jurisdiktion over området udenfor territorialfarvandet, og indføre hurtige procedurer. En havmøllepolitik for EU skal underbygge den nødvendige ledningsnetinfrastruktur, og Kommissionen vil systematisk gennemgå de barrierer som kan blokere for udbygningen af havmøller og af de miljøkrav der skal opfyldes. Endvidere støtter Kommissionen forskning og udvikling.
- Europa, der stadig er nettoimportør af solceller, skal øge udvikling af teknologier til produktion af elektricitet på grundlag af solstråling.
- Det er nødvendigt at udbygge og fremskynde støtten til forskning og udvikling i vedvarende energi i EU. Gennem det 6. Ramme-

program søger Unionen at nedbringe omkostningerne og at øge udbredelsen af vedvarende energi i energiforsyningen.

- Kommissionen vil fra 2004 lægge særlig vægt på vedvarende energi og energieffektivitet ved at udnytte struktur- og samhørighedsfondene og EU's udviklingsfond.
- Kommissionen er i færd med at vurdere argumenterne om at hæve grænsen for biobrændsel i brændstof, og vil eventuelt fremsætte nyt forslag i 2005. Kommissionen vil endvidere overveje om medlemslandenes muligheder for at bestemme brændsels sammensætning på eget territorium skal ændres.
- Der skal ske en hurtigere forelæggelse af de officielle europæiske data om de vedvarende energikilders bidrag.

Afslutningsvis beskriver meddelelsen *den internationale politiske sammenhæng og udsigterne i EU efter 2010*, hvor udviklingen af vedvarende energiteknologier nævnes som et vigtigt bidrag til opfyldelsen af Lissabon-processen. Som led i opfølgningen på Johannesburg-konferencen har EU forpligtet sig til udviklingsstøtte til vedvarende energi og teknologioverførsel til tredjeverdenslande. Kommissionen har iværksat to initiativer om henholdsvis udvikling af en international online database for energipolitiske foranstaltninger, og en undersøgelse af mulighederne for en ordning der kan skaffe og levere "tålmodig risikokapital". Kommissionen vil videreudvikle disse initiativer i samarbejde med andre interesserede lande.

Et vigtigt emne op til Bonn-konferencen var betydningen af kvantitative målsætninger for vedvarende energi. Kommissionen finder, at det er nødvendigt at opstille målsætninger for et længere tidsperspektiv end 2010, men mener at ressourcerne og de økonomiske virkninger skal vurderes grundigere, inden der opstilles målsætninger for tiden efter 2010. Kommissionen vil senest i slutningen af oktober 2005 fremlægge en vurdering af udviklingen af vedvarende energi, herunder inddrage aspekter som EU's økonomiske konkurrencedygtighed, forsyningssikkerhed, teknisk gennemførlighed samt bidraget til EU's målsætninger på klimaområdet.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er i Meddelelsen ikke tale om egentlige forslag til nye retsforskrifter, men alene tilkendegivelser om, at Kommissionen vil foretage en række vurderinger i overensstemmelse med gældende direktiver eller som supplerende foranstaltninger.

Generelt er der behov for regulering på fællesskabsniveau i takt med at andelen af vedvarende energi udgør en stadig større andel af energiforsyningen, idet det medfører en stigende risiko for at ensidige nationale foranstaltninger, herunder støtteordninger, kan medføre konkurrenceforvridning. Med forbehold for det konkrete indhold af kommende initiativer finder regeringen derfor, at øget regulering på fællesskabsniveau af for-

anstaltningerne til fremme af vedvarende energi principielt vil være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Meddelelsen indeholder ikke forslag til retsakter.

5. Konsekvenser for Danmark

Meddelelsen har ikke i sig selv direkte lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller samfunds- og privatøkonomiske konsekvenser.

6. Høring

Meddelelsen blev modtaget i en dansk udgave umiddelbart før sommerferien og blev sendt til høring blandt relevante organisationer og myndigheder efter sommerferien den 18. august 2004. Meddelelsen er sendt til 22 myndigheder og organisationer. Der er kommet 5 høringssvar, som er sammenfattet nedenfor.

Generelt

Dansk Energi finder at meddelelsen giver en nyttig oversigt over status i medlemslandene og samlet på EU-niveau.

Elsam konstaterer at rapporten stadfæster, at Danmark fører an i anvendelsen af vedvarende energi i energisektoren, og at man med det seneste energipolitiske forlig stadig er på rette vej

Vindmølleindustrien finder det positivt at Kommissionen introducerer en fælles EU politik for offshore vindkraft, bifalder at man fastholder ambitionsniveauet for fremme af vedvarende energi og foreslår, at Kommissionen hjælper de medlemsstater der har problemer med at opfylde målsætningerne for 2010, ved at etablere et sæt best practise eller guidelines for rammelovgivningen.

Organisationen for Vedvarende Energi mener generelt at Danmarks bør støtte Kommissionens forskellige forslag til foranstaltninger.

Kvantitative målsætninger for andelen af vedvarende energi

Dansk Energi savner en redegørelse for de økonomiske forhold ved realisering af de opstillede kvantitative målsætninger, og en vurdering af, om realiseringen er gennemført på den mest omkostningseffektive måde.

Vindmølleindustrien foreslår at Kommissionen i sin revision af direktiv 2001/77/EF til efteråret overvejer at gøre 2010-målsætningerne bindende og at introducere nye indikative målsætninger for EU 25 på 20 % af bruttoenergiforbruget i 2020.

Organisationen for Vedvarende Energi støtter en målsætning om 25 % vedvarende energi i det samlede energiforbrug i EU 25 i 2020, som bør følges op med en tilsvarende dansk målsætning om mindst 25 % vedvarende energi i 2020.

Det europæiske elmarked

Dansk Energi finder at der ikke er fokuseret tilstrækkeligt på fremme af markedshåndtering af vedvarende energi. Endvidere finder man, at det vil være hæmmende for handelen med el baseret på vedvarende energi over

grænserne, hvis producentlandet skal bestemme om modtagerlande kan indregne importeret VE-el i opfølgningen af deres målsætninger.

Elsam ser gerne at oprindelsesgarantier tilskrives en klarere rolle i fremtiden, hvilket dog bl.a. forudsætter, at direktiv 2001/77/EF ændres, så det indeholder klarere regler for formål og anvendelse end tilfældet er i dag. En harmoniseret ordning for grønne certifikater har en lang række fordele, herunder bl.a. omkostningseffektive investeringer og stabile rammer for investorer. Som nødvendige tiltag for at ordningerne skal fungere foreslås det, at der etableres en indløsningsordning, og at den nuværende fortolkning af regler for import og eksport af garantier ændres, så importlandet kan godskrive et oprindelsesbevis uden tilladelse fra eksportlandet. Dette dog forudsat, at den givne produktion ikke har modtaget støtte, og at oprindelsesgarantien ikke allerede er indløst.

Vedvarende energi til opvarmning og transport

Organisationen for Vedvarende Energi foreslår, at Danmark kommer med et nationalt bidrag til at opfylde EU's målsætning om 12 % vedvarende energi i det samlede energiforbrug, gennem en aktiv national indsats for at øge vedvarende energi til opvarmning, og ved at regeringen genovervejer sin beslutning om ikke at fremme vedvarende energi i transportsektoren. Danmark bør støtte EU-regler rettet mod opvarmningssektoren.

Elsam mener, at der er et stort uudnyttet potentiale for anvendelse af bio-brændsler i den danske transportsektor, og at en ændring i de eksisterende danske målsætninger for vedvarende energi også bør indeholde særskilte mål og incitamenter for transportsektoren.

Støtteordninger, subsidier mm.

Dansk Energi finder ikke, at tankegangen om at etablere energiforsyningsvirksomheder skal "tilbagebetale" tidligere givne subsidier gennem bidrag til finansiering af udviklingen af vedvarende energi, er i overensstemmelse med rationalet bag subsidier.

Organisationen for Vedvarende Energi tilslutter sig, at man gennem landbrugsreformer støtter øget anvendelse af biomasse fra landbruget, herunder energiafgrøder, hvis dette sker på en bæredygtig måde.

Forskning, udvikling og markedsindpasning

Dansk Energi finder, at det ikke kommer tilstrækkeligt tydeligt frem i meddelelsen, at en substantiel fremme af vedvarende energi på internationalt niveau forudsætter analyser af vedvarende energiteknologiers rolle og indpasning i det samlede elsystem.

Organisationen for Vedvarende Energi tilslutter sig øget støtte til vedvarende energi gennem diverse EU-fonde mm., og mener at Danmark bør støtte, at forskningsmidler overflyttes fra atomkraft til vedvarende energi.

Elsam opfordrer Kommissionen til i højere grad at støtte tiltag og forskning til fremme af vedvarende energi og anvendelsen af en harmoniseret certifikatordeining.

Klimaproblemer, CO2 kvoter og emissionshandel

Vindmølleindustrien finder ikke, at emissionshandel som udgangspunkt er designet til at fremme vedvarende energi, og foreslår som led i princippet om "level playing field" at tildeling af udledningstilladelser senest i næste Kyoto-periode foregår efter auktionsprincippet.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.